

WILBUR

DE VLOEK VAN DE HYENA

SMITH

*Een nieuwe generatie.
Een eeuwenoud conflict.*

XANDER

AVONTUUR

Met ingehouden begerigheid die zelfs door de vermoeiende weken van voortdurend zoeken niet verflauwd was, kwamen drie ruiters de rand van het bos uitrijden.

Ze hielden hun paarden in, stijgbeugel naast stijgbeugel, en keken weer op een ondiepe vallei uit. Elke stengel van het droge wintergras droeg een donzige zaadbol van een mooie lichtroze kleur, en de zachte bries beroerde ze en liet ze dansen, zodat de kudde sabelantilopen in het midden van de vallei tot hun buik in een kolkende roze mistbank scheen te zweven.

Er was maar een enkele stier in de kudde. Zijn schofthoogte bedroeg ongeveer één meter veertig. Zijn satijnachtige rug en schouders waren zwart als van een panter, maar zijn buik en de ingewikkelde tekeningen van zijn kop hadden het opvallende iriserende wit van paarlemoer. Zijn grote ribbelige hoorns, krom als de sabel van Saladin, bogen naar achter, en zijn nek was fier als van een Arabische volbloed hengst. Lang geleden was deze edelste van alle antilopen van Afrika in zijn vroegere zuidelijke gebieden uitgeroeid en voor Ralph Ballantyne was hij het symbool geworden van dit wilde en mooie nieuwe land tussen de Limpopo en de brede groene Zambezirivier.

De grote zwarte stier staarde arrogant naar de ruiters op de heuvelrug boven hem, blies toen en gooide zijn strijdlustige kop in de lucht. Dikke donkere manen wapperden, scherpe hoeven kletterden over de stenige grond; hij leidde zijn chocoladekleurige fokmerries in galop over de heuvel aan de overkant en liet de toekijkende mannen achter, sprakeloos bij deze pracht.

Ralph kwam als eerste tot zichzelf en hij draaide zich in het zadel naar zijn vader.

‘En, papa,’ vroeg hij, ‘zie je bekende punten?’

‘Het is meer dan dertig jaar geleden,’ mompelde Zouga Ballantyne, terwijl er op zijn voorhoofd concentratierimpels verschenen, ‘dertig jaar, en ik was doodziek van de malaria.’ Dan wendde hij zich tot de derde ruiter, de kleine verschrompelde Hottentot, zijn kameraad en bediende sinds die lang vervlogen dagen. ‘Wat denk jij, Jan Cheroot?’

De Hottentot nam de gedeukte officierspet van zijn hoofd, en streek over de kleine witte krulletjes die zijn schedel bedekten. ‘Misschien...’

Ralph viel hem bruusk in de rede: ‘Misschien was het allemaal maar een koorts-droom.’

De frons op het milde, gebaarde gezicht van zijn vader werd scherper, en het bleke litteken op zijn wang werd rood, terwijl Jan Cheroot verwachtingsvol grijnsde; als deze twee bij elkaar waren, zorgden ze voor meer vermaak dan welk hennengevecht ook. ‘Donder op, jongen,’ snauwde Zouga. ‘Ga jij nou maar naar de wagens en houd de vrouwen gezelschap.’ Zouga trok de dunne ketting uit zijn horlogezakje en liet deze voor het gezicht van zijn zoon bengelen. ‘Kijk, dat is het bewijs.’

Aan de ring van de ketting hingen wat sleutels, en andere zaken, zoals een gouden zegel, een St. Christoffelmedaille, een sigarenknipper en een onregelmatig brokje kwarts ter grootte van een rijpe druif. Dit laatste was gespikkeld als fijn blauw marmer en vanuit het midden liepen barstjes alle kanten op en een dikke ader van glanzend gedegen metaal.

‘Puur rood goud,’ zei Zouga. ‘Rijp voor de pluk!’

Ralph grijnsde naar zijn vader, maar het was een onbeschaamde en tergende grijns, want hij verveelde zich. Weken van rondzwerven en vruchteloos zoeken, dat lag Ralph totaal niet.

‘Ik heb altijd gedacht dat je dat uit een marktkraampje op de Grand Parade in Kaapstad had, en dat het slechts namaakgoud was.’

Het litteken op zijn vaders wang werd knalrood. Ralph lachte geamuseerd en greep Zouga’s schouder beet.

‘Ach, papa, denk je, dat als ik dat echt geloofde, ik weken van mijn tijd zou verspillen? Wat dacht je van de aanleg van de spoorlijn en al die andere werkzaamheden van me, zou ik dan hier zijn, in plaats van in Johannesburg of Kimberley?’

Zachtjes schudde hij Zouga’s schouder, zijn glimlach was niet langer spottend. ‘Hier is het, dat weten we allebei. Misschien staan we op dit moment op de groeve, maar die kan ook net over de volgende heuvel zijn.’

Langzaam verdween het vuur uit Zouga’s litteken, en Ralph vervolgde rustig. ‘Het is natuurlijk de kunst haar opnieuw te vinden. We kunnen er het komend uur over struikelen, of nog eens tien jaar lang zoeken.’

Terwijl hij vader en zoon gadesloeg, voelde Jan Cheroot een steekje van teleurstelling. Hij had ze al eens eerder zien vechten, maar dat was lang geleden. Ralph was nu op het toppunt van zijn mannelijkheid, bijna dertig jaar, en gewend om met de honderden ruwe kerels om te gaan die hij in zijn transportonderneming en zijn bouwploegen in dienst had en die hij met tong en laars en vuist aan moest pakken. Hij was groot en hard en trots als een kempiaan, maar Jan Cheroot vermoedde dat de oude hond nog steeds in staat zou zijn om de puppy in het zand te laten happen. De eretitel die de Matabele Zouga Ballantyne hadden gegeven was ‘Bakela’, de Vuist, en hij was nog steeds snel en slank.

‘Als de zon er maar was geweest, je overige waarnemingen waren allemaal zo exact,’ klaagde Ralph. ‘Ik kon rechtstreeks elke bergplaats van ivoor terugvinden, die je dat jaar had achtergelaten.’

‘De regentijd was toen net begonnen.’ Zouga schudde zijn hoofd. ‘En, mijn god, wat regende het! Maar dat heb ik al honderd keer verteld. Laten we verder zoeken,’ stelde hij rustig voor, en ze draafden de heuvel af naar de vallei. Zouga hing uit het zadel voorover om de grond te onderzoeken op kleine stukjes van gebroken gesteente, of hij keek langzaam de horizon af; hij probeerde de vorm van de toppen te herkennen of de blauwe vage vorm van een kopje in de verte tegen de hoge Afrikaanse hemel, waarin de zilveren mooiweerstapelwolk voorbijdreef.

‘Het enige duidelijke punt waaraan we ons moeten vasthouden zijn de ruïnes van Groot-Zimbabwe,’ bromde Zouga. ‘Vanaf de ruïnes liepen we acht dagen regelrecht in westelijke richting.’

‘Negen dagen,’ verbeterde Jan Cheroot hem. ‘Het kostte je een dag toen Matthew stierf. Jij lag met koorts. Ik moest je als een baby verzorgen, en we droegen die verdorde stenen vogel met ons mee.’

‘Meer dan vijftien kilometer per dag kunnen we niet gelopen hebben,’ negeerde Zouga hem. ‘Acht dagen lopen, niet meer dan honderdtwintig kilometer.’

‘En Groot-Zimbabwe ligt daar. Nu precies oostelijk van ons.’ Ralph hield zijn paard in toen ze bij de volgende heuvelrug kwamen. ‘Dat is de Sentinel.’ Hij wees naar een rotsachtige heuvel, de verre blauwe top had de vorm van een ineengedoken leeuw. ‘De ruïnes liggen daar net achter, in dat uitzicht zou ik me nooit vergissen.’ Voor zowel vader als zoon had de verwoeste stad een speciale betekenis. Daar binnen de massieve stenen muren hadden Zouga en Jan Cheroot de oude gesneden vogelvoorstellingen gevonden die door de sinds lang verdwenen bewoners waren achtergelaten. Ondanks de wanhopige moeilijkheden die ze door koorts en de andere ontberingen van de lange expeditie vanaf de Zambezi rivier in het noorden hadden ondervonden, had Zouga erop gestaan een van de beelden met zich mee te nemen.

Toen, vele jaren later, was het Ralphs beurt geweest. Geleid door het dagboek van zijn vader en de zeer nauwkeurige sextantobservaties die erin stonden, had Ralph opnieuw de verlaten citadel bereikt. Hoewel hij door de grens-imp’s van Lobengula, de Matabelekoning, achtervolgd was, had hij het verbod van de koning op de heilige plaats getrotseerd en de achtergebleven beelden heimelijk meegenomen.

Het trio reed de vallei in, die eruitzag als de honderd andere valleien die ze de afgelopen weken hadden overgestoken.

Ralph reed op zijn gemak in korte galop een stukje voor de anderen uit, en liet zijn paard een zwaai maken om een dicht wild ebbenbosje te ontwijken, toen hij plotse-

ling in de stijgbeugels ging staan, zijn hoed van zijn hoofd griste en ermee begon te zwaaien.

‘Halali!’ schreeuwde hij. ‘Weg wezen!’

En Zouga zag de goudbruine glans van een vloeiende beweging over de open helling aan de overkant. ‘Drie van die duivels!’ Ralphs opwinding en afschuw klonk duidelijk in zijn stem door. ‘Jan Cheroot, laat jij ze links keren! Papa, zorg ervoor dat ze het ravijn niet oversteken!’

Het gemak waarmee Ralph Ballantyne bevelen uitdeelde was hem aangeboren, en de twee oudere mannen accepteerden dit als vanzelfsprekend, terwijl geen van hen zich een ogenblik afvroeg waarom ze de schitterende dieren die Ralph uit het ebbbos had opgejaagd, moesten vernietigen.

Vader en zoon waren allebei veehouder, en ze hadden te lijden gehad van de vreselijke verwoestingen van de troepen leeuwen die dit mooie land ten noorden van de Limpopo- en Shashirivier onveilig maakten. Maar al te vaak hadden zij hun kostbare en geliefde dieren ’s nachts in doodsangst horen brullen, en bij het aanbreeken van de dag hun geteisterde karkassen gevonden. Leeuwen waren voor hen beiden de meest schadelijke dieren, en ze waren verrukt over deze zeldzame kans om op klaarlichte dag een troep te pakken te nemen.

Ralph trok het repeterende Winchestergeweer uit de leren schede onder zijn linkerknie, terwijl hij de ruïn in volle galop achter de grote gele katten aanspoorde. De leeuw ging er het eerst vandoor, en Ralph had maar een glimp van hem gezien, de holle rug en de ronde buik, de dichte donkere kraag van zijn manen die van schrik wijd uitstonden, op zware poten majestueus het struikgewas instappend. De oudere leeuwin volgde hem snel. Ze was mager en zat vol met littekens van de vele jachtpartijen, over de schouders en de rug een blauwe gloed van ouderdom. Maar de jonge leeuwin, die geen mensen gewend was, was brutaal en nieuwsgierig als een kat. Ze had nog maar vage vierkante vlekken over haar crème-gouden buik, en bij de rand van het bos draaide ze zich om en gromde naar de achtervolgende ruiter. Haar oren lagen plat tegen haar kop, haar zachte roze tong krulde zich om haar tanden, en haar snorharen waren wit en stijf als de stekels van een stekelvarken.

Ralph liet de teugels op de nek van de ruïn vallen, het paard reageerde direct en bleef onmiddellijk stilstaan voor het schot, alleen het bewegen van zijn oren verreesde zijn opwinding.

Ralph richtte de Winchester en vuurde terwijl de kolf tegen zijn schouder sloeg. De leeuwin brulde explosief toen de kogel in haar schouder beukte en naar het hart afboog. Ze maakte een hoge salto mortale en brulde in haar doodsstrijd. Ze viel neer en rolde op haar rug, rukte met lang uitgestrekte gele klauwen aan het struikgewas en

streckte zich toen uit in een laatste huiverende stuiptrekking, waarna ze in de zacht-
heid van de dood stortte.

Ralph pompte een nieuwe lading in de kamer van de Winchester en nam de teu-
gels op. De ruïn sprong naar voren.

Rechts van hem zwoegde Zouga, voorover leunend in het zadel, naar de rand van
het ravijn, en op dat moment verscheen de tweede leeuwin in het vrije veld voor
hem, stormde naar het diepe ravijn met het dichte kreupelhout, en Zouga vuurde
nog in volle galop. Ralph zag het stof onder de buik van het dier opwaaien.

Laag en links. Papa wordt oud, dacht Ralph spottend, en bracht de ruïn abrupt
tot stilstand. Voordat hij kon schieten, had Zouga opnieuw gevraagd, en de leeuwin
zakte ineens en rolde als een gele bal op de stenige aarde, met een schot in de nek, een
handbreedte achter het oor.

‘Bravo!’ Ralph lachte van opwinding en schopte zijn hakken in de flank van de ruïn
terwijl ze schouder aan schouder de helling opstormden.

‘Waar is Jan Cheroot?’ schreeuwde Zouga en gelijk hoorden ze in het bos aan de
linkerkant het geknal van geweervuur, en ze zwaaiden de paarden in die richting.

‘Zie je hem?’ riep Ralph.

Het bos voor hen was dichter, en de doornige takken sloegen bij het passeren tegen
hun dijbenen. Er klonk opnieuw een schot, en onmiddellijk daarna het woedend,
oorverdovend gebrul van de leeuw vermengd met de schrille angstkreten van Jan
Cheroot.

‘Hij is in gevaar!’ riep Zouga ongerust, terwijl ze het dichte bos uitreden.

Voor hen lag een parklandschap, fijn open gras onder de hoge afgetopte acaciabo-
men langs de top van de heuvelrug. Honderd meter voor hen uit stoof Jan Cheroot
over de top, gedraaid in het zadel om over zijn schouder te kijken, zijn gezicht ver-
trokken van angst, zijn ogen heel groot en glinsterend wit. Hij had zijn hoed en ge-
weer verloren, maar met zijn zweep sloeg hij zijn paard over de nek en schouders,
hoewel het dier al als een bezetene draafde. De leeuw volgde hen op korte afstand,
maar won terrein met elke lenige sprong alsof ze stilstonden. Zijn zwoegende flank
werd met helder vers bloed glanzend beschilderd, een schot door de ingewanden,
maar de wond had het beest niet kreupel en zelfs niet trager gemaakt. Het had hem
eerder razend gemaakt, zodat het aaneengesloten gebrul dat uit zijn keel kwam als de
donder uit de hemel klonk.

Ralph liet zijn paard zwenken en probeerde de kleine Hottentot te onderscheppen,
en de hoek te veranderen om zo op de leeuw te kunnen schieten, maar op dat mo-
ment kwam de kat uit zijn platte, kruipende houding overeind, richtte zich op over
het zwoegend achterlijf van het paard en krabde dit met lange kromme klauwen,
zodat de van het zweet donker geworden huid zich in diepe evenwijdige wonden

opende, en het bloed in een fijne karmozijnkleurige wolk omhoogsteeg.

Het paard gilde en trapte met zijn achterhoeven, raakte de leeuw in zijn borst, deze wankelde en kwam iets achterop. Hij herstelde zich onmiddellijk en naderde opnieuw, kwam naast het rennende paard lopen, zijn ogen ondoorgroendelijk geel terwijl hij zich voorbereidde om het door angst gedreven dier schrijlings te bespringen.

‘Spring, Jan Cheroot!’ schreeuwde Ralph. De leeuw was te dichtbij om een schot te riskeren. ‘Spring dan, verdomme!’ Maar Jan Cheroot scheen hem niet gehoord te hebben; verlamd van angst klemde hij zich hulpeloos aan de verward vliegende manen vast.

De leeuw verhief zich iets en daalde als een enorme gele vogel op de rug van het paard neer, waarbij Jan Cheroot onder zijn massieve, met bloed bestrepte lichaam werd samengedrukt. Op dat moment leken paard en ruiter en leeuw in de aarde te verdwijnen, en er was slechts een kolkende stofzuil om aan te geven waar ze geweest waren. Maar het oorverdovend gebrul van het woedende dier en de angstkreten van Jan Cheroot klonken steeds luider toen Ralph naar het punt van de heuvelrug galoppeerde waar ze verdwenen waren.

Met de Winchester in een hand trapte hij zijn voeten uit de stijgbeugels en sprong uit het zadel, waarbij hij zich door zijn eigen vaart naar voren liet gooien tot op de rand van een valkuil met steile wanden, waar hij op de bodem een wirwar van deinende lichamen zag.

‘Die duivel vermoordt me!’ gilde Jan Cheroot, en Ralph zag hem onder het lichaam van het paard bekneld liggen. Het paard moest in de val zijn nek hebben gebroken, het was een levenloze hoop met het hoofd onder zijn schouder weggedraaid, en de leeuw scheurde aan het karkas en het zadel en probeerde bij Jan Cheroot te komen. ‘Stil blijven liggen,’ schreeuwde Ralph naar beneden, ‘dan kan ik schieten!’

Maar het was de leeuw die hem hoorde. Hij verliet het paard en kwam met het gemak van een kat die in een boom klimt, tegen de verticale zijde van de kuil omhoog, zijn glanzend gespierd achterlijf dreef hem gemakkelijk omhoog en zijn lichte gele ogen vestigden zich op Ralph toen hij op de rand van het diepe gat stond.

Ralph liet zich op een knie vallen om zich in evenwicht te brengen voor het schot en richtte omlaag op de brede gouden borst. De kaken waren wijd open, de tanden zo lang als de vingers van een mens en wit als geslepen ivoor, het oorverdovend gebrul uit de open keel dreunde in Ralphs gezicht. Hij kon de bedorven ademhaling van de leeuw ruiken en het hete speeksel spatte tegen zijn wangen en voorhoofd.

Hij vuurde, pompte aan de laadhendel en vuurde nog eens, zo snel dat de schoten een ononderbroken geluid veroorzaakten. De leeuw boog naar achteren, bleef even boven de rand van de kuil hangen, sloeg toen om en viel achterover op het dode paard.

Er was nu geen beweging op de bodem van de kuil, en de stilte was indringender dan het tumult dat eraan vooraf was gegaan.

‘Jan Cheroot, is alles goed met je?’ riep Ralph angstig. Er was niets te zien van de kleine Hottentot, hij was geheel en al verdwenen onder de karkassen van paard en leeuw.

‘Jan Cheroot, hoor je me?’

Het antwoord kwam als een hol gefluister vanuit een graf. ‘Doden kunnen niet horen. Het is helemaal voorbij, ten slotte hebben ze de oude Jan Cheroot te pakken gekregen.’

‘Kom daar onder vandaan,’ beval Zouga Ballantyne, terwijl hij naast Ralph kwam staan. ‘Het is nu geen tijd om de clown uit te hangen, Jan Cheroot.’

Ralph gooide een tros manillatouw naar Jan Cheroot en ze hesen hem en het zadel van het dode paard omhoog.

Het gat waarin Jan Cheroot was gevallen was een diepe nauwe greppel bij de top van de heuvelrug. Op sommige plaatsen was ze zes meter diep, maar nooit meer dan één meter tachtig breed. Ze was grotendeels overwoekerd door kruipers en weelderige planten, maar desondanks was het duidelijk dat ze door mensen gegraven was.

‘De groeve werd langs deze lijn blootgelegd,’ giste Zouga, terwijl ze de rand van de oude greppel volgden, ‘de delvers hebben haar vroeger gewoon uitgegraven en niet de moeite genomen haar weer te dichten.’

‘Hoe lieten ze het gesteente springen?’ vroeg Ralph. ‘Het is toch hard gesteente daarbeneden.’

‘Waarschijnlijk legden ze vuren aan en blusten die dan met water. Door de spanning barstte het gesteente.’

‘Nou, het ziet ernaar uit dat ze geen korreltje voor ons hebben overgelaten.’

Zouga knikte en vroeg aan Jan Cheroot: ‘Herken je deze plek nu?’ En toen de Hottentot aarzelde, wees hij naar de helling. ‘Het moeras in de vallei daarbeneden, en de teakbomen ‘Ja, ja.’ Jan Cheroot klapte in zijn handen, en zijn ogen schitterden van verrukking. ‘Dit is dezelfde plaats waar jij die olifant gedood hebt, de slagstanden staan op de veranda van King’s Lynn.’

‘De oude stortplaats zal daar voor ons zijn.’ Zouga liep snel verder. Hij vond het heuveltje bedekt met gras, en Zouga ging snel op zijn knieën liggen en krabbelde tussen de grassprietten, pikte er stukjes witte suikerkwarts uit en bekeek vlug elk stukje en gooide het weer weg. Af en toe maakte hij er een met zijn tong nat, hield het dan tegen het zonlicht om te zien of het metaal fonkelde, en schudde dan teleurgesteld zijn hoofd.

Ten slotte stond hij op en veegde zijn handen aan zijn broek af. ‘Het is wel kwarts, maar de delvers moeten dit afval vroeger met de hand gesorteerd hebben. We zullen

de oude schachten moeten vinden als we echt goud in het erts willen zien.’

Vanaf de top van de oude stortplaats kon Zouga zich snel oriënteren.

‘Het karkas van de olifant viel ongeveer daar,’ wees hij, en om het te bevestigen begon Jan Cheroot in het gras te zoeken en tilde een enorm bot op, droog en wit als kalk, en dat ten slotte na dertig jaar begon te verbrokkelen.

‘Het was de vader van alle olifanten,’ zei Jan Cheroot eerbiedig. ‘Er zal er nooit meer een zijn als hij, en hij voerde ons naar deze plek. Toen jij hem neerschoot viel hij hier om het voor ons aan te geven.’ Zouga draaide zich een kwartslag om en wees opnieuw. ‘De oude schacht waar we de oude Matthew hebben begraven, zal daar zijn.’ Ralph herinnerde zich de jacht op de olifant omdat zijn vader deze beschreven had in zijn beroemde boek *A Hunter’s Odyssey*. De zwarte geweerdager was niet voor de aanval van de enorme olifant teruggedeesd, maar had hem tot staan weten te brengen en Zouga het volgende geweer gegeven, waarbij hij zijn eigen leven voor dat van zijn meester opofferde. Daarom begreep Ralph het en zweeg toen Zouga naast de rotshoop die het graf van de geweerdager aangaf, neerknielde.

Even later stond Zouga op, sloeg het stof van zijn knie en zei eenvoudig: ‘Hij was een goed mens.’

‘Goed, maar dom,’ stemde Jan Cheroot in, ‘een verstandig mens zou zijn weggerend.’

‘En een verstandig mens zou een beter graf hebben gekozen,’ mompelde Ralph. ‘Hij ligt midden in een goudrots. We zullen hem moeten uitgraven.’

Maar Zouga fronste zijn voorhoofd. ‘Laat hem liggen. Er zijn nog meer schachten langs de vondst.’ Hij draaide zich om en de anderen volgden hem. Honderd meter verder bleef Zouga opnieuw staan. ‘Hier!’ riep hij blij. ‘De tweede schacht, er waren er totaal vier.’

Ook deze opening was weer met steenbrokken gevuld. Ralph gooide zijn jasje uit, zette zijn geweer tegen de stam van de dichtstbijzijnde boom en begaf zich in de ondiepe kuil tot hij zich over de smalle afgesloten ingang bukte.

‘Ik maak het open.’

Ze werkten een half uur, waarbij ze de keien losbraken en opzijduwden tot ze de vierkante opening naar de schacht hadden blootgelegd. Deze was smal, zo smal dat alleen een kind erdoor kon. Ze knielden neer en gluurden naar binnen. Het viel niet te zeggen hoe diep het was, want het was pikdonker daarbeneden en het stonk naar vocht, paddenstoelen en vleermuizen, en naar verrotting. Hevig geboeid stonden Ralph en Zouga door de opening naar beneden.

‘Ze zeggen dat ze vroeger kinderslaven of gevangengenomen Bosjesmannen in de mijnen gebruikten,’ mompelde Zouga.

‘We moeten weten of daarbeneden goud is!’ fluisterde Ralph. ‘Maar een volwassen

man kan niet –' hij brak zijn zin af en er volgde nog een moment van bedachtzaam zwijgen, voordat Zouga en Ralph elkaar aankeken en glimlachten, en toen allebei tegelijk hun hoofd naar Jan Cheroot keerden.

'Nooit!' zei de kleine Hottentot fel. 'Ik ben een zieke oude man. Nooit! Jullie zullen me eerst moeten doden!'

Ralph vond een stompje kaars in zijn zadeltas, terwijl Zouga de drie touwen die gebruikt waren om de paarden mee vast te binden snel in elkaar draaide, en Jan Cheroot keek naar hun voorbereidingen zoals een veroordeelde naar de opstelling van de galg kijkt. 'Negenentwintig jaar lang, vanaf de dag dat ik geboren ben, heb je me over je moed en durf verteld,' bracht Ralph hem in herinnering, terwijl hij een arm om Jan Cheroots schouder legde en hem zachtjes naar de opening van de schacht voerde.

'Misschien heb ik iets overdreven,' erkende Jan Cheroot, terwijl Zouga een touw onder zijn oksels bond en een zadeltas om zijn smalle middel vastmaakte.

'Jij, die tegen wilden gevochten hebt en op olifanten en leeuwen hebt gejaagd, waar zou je bang voor zijn in dit kleine hol? Een paar slangen, wat duisternis, de geesten van doden, dat is alles.'

'Misschien heb ik meer dan iets overdreven,' fluisterde Jan Cheroot schor.

'Je bent toch geen lafaard, Jan Cheroot?'

'Ja,' knikte Jan Cheroot vurig. 'Dat ben ik eigenlijk wel, en dit is geen plaats voor een lafaard.'

Terwijl hij als een vastgehaakte zeewolf aan het eind van het touw spartelde, trok Ralph hem achteruit, tilde hem met gemak op en liet hem in de schacht zakken. Zijn protesten stierven geleidelijk weg toen Ralph het touw liet vieren.

Ralph mat het touw over de afstand tussen zijn uitgestrekte armen. Als hij voor elke spanwijdte één meter tachtig rekende, dan had hij de kleine Hottentot iets minder dan achttien meter laten zakken toen het touw slap werd.

'Jan Cheroot!' brulde Zouga in de schacht naar beneden.

'Een kleine grot.' Jan Cheroots stem klonk door echo's gedempt en vervormd. 'Ik kan net staan. Het gesteente is zwart van het roet.' Ook deze opening was weer met steenbrokken gevuld. 'Kookvuren. De slaven zullen daarbeneden zijn vastgehouden,' zei Zouga, 'en hebben tot hun dood nooit meer het daglicht gezien.' Toen verhief hij zijn stem. 'En verder?'

'Touwen, gevlochten grastouwen, en emmers, leren emmers zoals wij bij de diamantopgravingen bij New Rush gebruikten.' Met een kreet onderbrak Jan Cheroot zichzelf. 'Ze vallen in stukken als ik ze aanraak, alleen nog maar stof nu.' Zwakjes

konden ze Jan Cheroot horen niezen en hoesten in het stof dat hij veroorzaakt had en zijn stem klonk dik en nasaal toen hij verderging, 'Ijzeren gereedschappen, zoiets als een dissel, en toen hij weer riep konden ze de trilling in zijn stem horen. 'O, grote slang, er zijn hier doden, botten van dode mensen. Ik kom naar boven, trek me op!'

In de nauwe schacht kijkend kon Ralph het licht van het vlammetje beneden zien flikkeren en trillen.

'Jan Cheroot, is er een tunnel die van de grot wegvoert?'

'Trek me op.'

'Zie je een tunnel?'

'Ja, wil je me nu optrekken?'

'Niet voordat je de tunnel tot het eind toe volgt.'

'Je bent gek! Ik zou op handen en knieën moeten kruipen.'

'Neem een van de ijzeren gereedschappen met je mee om een stuk van het gesteente af te breken.'

'Nee. Dit is genoeg. Ik ga niet verder, niet met dode mensen die deze plaats bewaken.'

'Prima,' brulde Ralph in het gat, 'dan zal ik het eind van het touw naar beneden gooien.'

'Dat doe je niet!'

'Daarna zal ik de stenen weer over de ingang leggen.'

'Ik ga al.' Jan Cheroots stem klonk wanhopig, en opnieuw begon het touw als een slang in zijn nest te glijden.

Ralph en Zouga hurkten naast de schacht neer, rookten samen hun laatste sigaar en wachtten vol ongeduld.

'Toen ze deze mijnen verlieten, moeten ze de slaven in de schacht hebben opgesloten. Een slaaf was een waardevol bezit, hetgeen bewijst dat ze de groeve nog exploiteerden en dat ze in grote haast vertrokken zijn.'

Zouga zweeg, hield luisterend zijn hoofd scheef en zei toen tevreden: 'Ah!' Vanuit de diepten der aarde klonk het verre geluid van metalen gereedschap op vast gesteente. 'Jan Cheroot heeft de groeve bereikt.'

Maar het duurde nog vele minuten voordat ze onder in de schacht het flikkerend kaarslicht weer zagen en Jan Cheroots smeekbeden, trillend en jammerend, opstegen.

'Alsjeblieft, meester Ralph, ik heb het gedaan. Wil je me nu alsjeblieft optrekken?'

Ralph ging met een gelaarsde voet aan elke kant van de schacht staan, en haalde hand voor hand het touw naar boven. De spieren van zijn armen zwollen op en slonken onder de mouwen van zijn dun katoenen shirt toen hij de Hottentot en zijn last zonder oponthoud naar de oppervlakte hees, en toen hij dat gedaan had was Ralphs

ademhaling nog steeds gelijkmatig en rustig en op zijn gezicht was geen zweetdruppeltje te zien.

‘En, Jan Cheroot, wat heb je gevonden?’

Jan Cheroot was helemaal bedekt met dun licht stof waardoor zijn zweet modderige gootjes had getrokken en hij stonk naar vleermuizenmest en de paddenstoelgeur van lang verlaten holen. Met handen die nog trilden van angst en uitputting opende hij de klep van de zadeltas aan zijn middel.

‘Dit heb ik gevonden,’ bromde hij, en Zouga nam een brok van de ruwe, grove steen van hem aan.

Het was samengesteld als een kristal, glinsterend als ijs, dat blauw gemarmerd was en opengespleten door heel kleine scheurtjes en kloofjes, waarvan er enkele doorgescheurd waren door het gebeuk van de ijzeren dissel waarmee Jan Cheroot het van de rotswand had gehakt. Maar de uiteengevallen stukjes glanzende kwarts werden bijeengehouden door de substantie waarmee elke barst en breuklijn in het erts gevuld was. Dit bindmiddel was een dunne smeedbare laag metaal, die fonkelde in het zonlicht toen Zouga het met het puntje van zijn tong bevochtigde.

‘Mijn god, Ralph, kijk toch eens!’ En Ralph nam het uit zijn vaders hand met de eerbied van een kerkganger die het sacrament ontvangt.

‘Goud!’ fluisterde hij, en het schitterde hem toe, die prachtige gele glimlach die mensen, bijna vanaf de tijd dat ze voor het eerst op hun achterbenen konden staan, betoverd had.

‘Goud!’ herhaalde Ralph.

Er moest hard gewerkt worden, maar dat was noodzaak, want er waren nog meer onderzoekers, van wie er een hun sporen gevolgd kon hebben. Ze werkten tot in de middaghitte door en bij het licht van de maan totdat ze van pure uitputting gedwongen waren hun bijlen te laten vallen en te slapen waar ze neervielen. Op de vierde avond konden ze ten slotte stoppen, tevreden dat ze de hele groeve voor zichzelf bemachtigd hadden. Er was geen opening tussen hun palen waarin een andere onderzoeker zou kunnen springen.

‘Jan Cheroot, er is nog maar één fles whisky,’ kreunde Zouga, en hij strekte zijn zere schouders, ‘maar vanavond laat ik je je eigen borrel inschenken.’

Geamuseerd keken ze naar de uitgebreide voorzorgsmaatregelen die Jan Cheroot trof om de laatste druppel in zijn overvolle kroes te krijgen. Bij het schenken werd de lijn onderin die zijn dagelijkse rantsoen aangaf volledig genegeerd, en toen de kroes vol was stelde hij geen vertrouwen in de vastheid van zijn eigen hand maar slurpte als een hond op handen en voeten de eerste slok naar binnen.